Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 108 TUESDAY, JUNE 9, 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 –ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 9-го ЧЕРВНЯ 1998 р. Ч. 108 РІК CV

Правоцентристська коаліція розпадається

Київ (УНІАР). — Коаліція чотирьох правоцентристських фракцій, що утворилася у Верховній Раді на час виборів її голови, має тріщину, заявив голова фракції Народного Руху України Вячеслав Чорновіл після поразки кандидатури колишнього Президента Леоніда Кравчука 4-го червня.

У Русі схильні вважати, що голові соціялістів та селян Олександрові Морозові вдалося обіцянками про можливі пости в парляментарних структурах „перекупити" незначну частину тих, хто декларує свою належність до центру і правого центру.

Проте В. Чорновіл не виключає „подальшого життя" бльоку чотирьох фракцій — Руху, Народно-Демократичної Партії, Соціял-Демократичної Партії (об'єднаної) і Партії Зелених — але під умовою суворого взаємного виконання взятих забов'язань. Підставою для цього він вважає голосування, „які довели, що ліві — без фракції 'Громади' — мають лише одну третину голосів".

Якщо у парляменті не вдасться зформувати опозиційну більшість, попереджає В. Чорновіл, можна забути про коаліційний Уряд, якого хочуть більшість депутатів. На думку голови Руху, сьогоднішня виконавча влада вже заслуговує на резигнацію, бо виявилася неспроможною забезпечити дисципліну серед „своїх" депутатів.

„Якщо вона не зупинить штрайкбрехерів, фракція Народного Руху є самодостатньою політичною силою, щоб стати в гостру опозицію у Верховній Раді і до виконавчої влади", — підкреслив В. Чорновіл.

„Виконавчу владу", тобто Президента, представляє у парляменті НДП, до якої належить 92 депутати.

Канада обіцяє допомогу Україні

Севастопіль (УНІАР-КІА). — Район Чорноречненського водосховища поблизу Севастополя відвідали фахівці канадської компанії "Полі-Енерджі".

На цьому місці вирішено побудувати мініелектростанції, які забезпечать довколишні села електроенергією і дозволять безперебійно постачати воду зводосховища в місто.

Будівництво таких мініелектростанцій плянується і в інших регіонах України. Гроші на їх спорудження виділив уряд Канади у сумі, еквівалентній 5 млн. грн.

Д. Савчук може втратити громадянство ЗСА

Ґлен Спей, Н. Й. — Тут набрала в останніх днях широкого розголосу справа Дмитра Савчука, 73-літнього українця, що проживає в Ґлен Спей з дружиною вже довгі роки, а якому тепер Департамент юстиції ЗСА хоче відобрати громадянство за його мниму співпрацю з німцями у Другій світовій війні.

Д. Савчук, враз із тисячами українців, переїхав до ЗСА перед пів сторіччям на підставі своїх зізнань, що він був робітником в Німеччині. На підставі однак Бюра спеціяльних інвестицій (ОСІ), що розглядає питання співпраці з нацистами, М. Савчук мав бути сторожем в концентраційних таборах Німеччини в роках 1943–45.

Про Д. Савчука несподівано заговорили засоби масової інформації в ЗСА, а щоденник „Ню Йорк Таймс" з 5-го червня подав довший репортаж пера Джейн Ґросс на тему оскарженого та „українського" Ґлен Спею, мешканці якого в ніодному випадку не підозрівають М. Савчука про злочини, що їх тепер після 50 років йому приписують. Журналістка із „Ню Йорк Таймсу" закінчує свій репортаж, цитуючи припущення американського мешканця Ґлен Спей, що українські воєнні злочинці зумисне поселювалися у тому спокійному місці.

Характеристичним є також дивний припадок, що на цій самій сторінці „Ню Йорк Таймсу", де вміщений репортаж про український Ґлен Спей із світлиною церкви та радного міста Петра Мельника, находиться також репортаж про виступ Елі Візеля в одній із шкіл Ню Йорку з інформаціями про страхіття голокосту.

Закривається єдина кримсько-татарська газета

Симферопіль. — Головний редактор єдиної в світі газети, яка видається кримсько-татарською мовою, Н. Умеров виступив в Кримському інформаційному пресцентрі зі зверненням до журналістів виявити підтримку виданню.

„Яньи Дюнья" повідомила у своєму останньому випуску 3-го червня, що припиняє свою діяльність у зв'язку з економічними труднощами. Борг видання за поліграфічні послуги становить 15,000 гривень, а працівники не отримують платень впродовж п'ятьох місяців.

Газету переведено до Криму з Узбекистану за вказівкою Президента України і постановою Ради Міністрів Криму у 1991 році. Її фінансування здійснювалося за рахунок фондів Державного комітету Криму у справах депортованих громадян.

Минулого року після розпорядження прем'єра півострова Анатолія Франчука про виділенення газеті 60,000 гривень Міністерство Фінансів перераховало їй лише 3,000 гривень. Сьогодні існування газети стало неможливим. На рівні Верховної Ради та Ради Міністрів Криму це питання не вирішується.

Редакція, у складі якої 12 членів Спілки Журналістів України, збирається відвідати Державний комітет з питань друку в Києві.

С. Тигипко обіцяє перебудову сільського господарства

Київ. — 5-го червня віцепрем'єр з питань економічної реформи Сергій Тигипко заявив, що Україна рішуче настроєна на те, щоб реформувати сільське господарство і створити кращі умови для інвесторів, повідомили засоби масової інформації.

Виступаючи перед майже 300 українських і закордонних фармерів, С. Тигипко сказав, що потрібно створити сприятливий інвестиційний клімат, лібералізувати ринок, повністю усунути Уряд з діяльности приватних підприємств і приватизувати землю. Він визнав також, що в Україні нема сприятливого ринкового середовища.

Україна, яка раніше мала славу „житниці Европи", змушена тепер закуповувати харчі з-за кордону. Сільське господарство далі залишається колгоспним. На восьмому році незалежности все ще нема закону про приватну власність на землю, хоч Конституція її передбачає. Ліві є категорично проти приватизації землі, вважаючи, що це приведе до розтягання національного багатства.

С. Тигипко назвав також кілька скромних успіхів. Наприклад, майже завершено приватизацію агро-виробничої галузі, яка випускає соки, олію і мінеральну воду. Віцепрем'єр зазначив також, що для пожвавлення земельного ринку Україна може вдатися до здавання землі на винайм на 50 років. Приватизацію землі, за його словами, провести в Україні дуже важко, але довготерміновий винайм є цілком реальним.

Міністер сільського господарства Борис Супіханов, який теж був на зустрічі, сказав, що Уряд відмовився від так званого „держзамовлення", яке давало державі привілеї перед приватним сектором у заготівлі зерна. Інвестори, які відважилися вкладати свої гроші в сільське господарство України, нарікають на бюрократію, корупцію і високі податки.

Б. Супіханов сказав, що до кінця цього року Україна приватизує 443 з 536 елеваторів. Це має зменшити вплив на агропромисловий сектор державної компанії „Хліб України", яка володіє більшістю елеваторів. Передбачається, що цього року Україна збере 35.4 млн. тонн збіжжя.

Відбулася вершинна зустріч ЧЕС

Ялта (УНІАР). — У цьому кримському місті 4-5-го червня відбулася дводенна, уже четверта, зустріч керівників держав-учасниць Чорноморського економічного співробітництва (ЧЕС).

Участь взяли керівники 11 країн, в тому числі Президент України Леонід Кучма.

Головна мета зустрічі — проголошення ЧЕС як міжнародної економічної організації.

Перше привітання учасникам зустрічі надіслав Европейський союз, який висловив готовість співпрацювати з міжнародною регіональною структурою і надавати, коли доречно, практичну допомогу ЧЕС через відповідні програми спільноти.

За повідомленням українського телебачення, перед вилетом до Ялти на вершинну зустріч Чорноморського економічного співробітництва президент Молдови Петро Лучинський виступив за доцільність створення зони вільної торгівлі у Чорноморському регіоні. На думку молдовського лідера, цей крок став би важливим етапом лібералізації відносин на шляху до інтеграції країн ЧЕС у Европейський союз.

Учасники ялтинського зустрічі підписали статут організації, яким завершено підготову її інституційно-правної бази. В готелі "Ялта" президенти та керівники урядів 11 держав-учасниць ЧЕС обговорили питання дальшого розвитку цієї міжнародної регіональної економічної організації. Керівники держав відзначили, що ЧЕС є важливим чинником в процесі економічного розвитку чорноморських країн, і тому підписання статуту організації ЧЕС є необхідним кроком, що надасть новий імпульс співробітництву між державами.

Президент України Л. Кучма, відкриваючи зустріч, у своєму виступі відзначив, що "розвиток економічних зв'язків Чорномор'я органічно доповнюється укріпленням довір'я і безпеки у військово-морській галузі, а також зниженням рівня військово-морської активности в акваторії Чорного моря". Леонід Кучма наголосив, що ініціятива України з досягнення відповідних домовлень отримала підтримку всіх прибережних країн регіону.

Після завершення офіційної зустрічі відбулося підписання статуту організації ЧЕС та спільної декларації, яка має засвідчити світові готовість докласти всіх зусиль для забезпечення миру та стабільности в Чорноморському регіоні.

Президент Кучма у рамках вершинної зустрічі учасників Чорноморського економічного співробітництва зустрівся з президентом Болгарії Петером Стояновим. Останній поінформував Л. Кучму про завершення болгарським парляментом ратифікації низки двосторонніх угод зУкраїною. Голови держав висловилися за прискорений розгляд питань, пов'язаних із завершенням будівництва Криворізького гірничозбагачувального комбінату окислених руд і включення до цього російських інвесторів. Відбувся обмін думками з низки міжнародних питань, зокрема, розглядалися становище на Балканах, перспективи врегулювання ситуації у Косово, співробітництво у рамках Центрально-европейської ініціятиви.

По завершенні зустрічі ЧЕС голови делегацій отримали від Л. Кучми пляшці колекційного вина "Масандра", вік якого відповідає вікові високого гостя. Найстарше з цих вин (рік закладки 1924) отримав президент Туреччини Сулейман Демірель, а наймолодше(1962 року) — прем'єр-міністер Росії Сергєй Кірієнко. Крім того, для двох відсутніх Президентів — Росії та Греції — господар зустрічі приготував вино відповідно 1931 та 1926 років.

Дипломати поїдуть до Косово

Вашінґтон. — Американські офіційні чинники повідомили в неділю, 7-го червня, що югославський президент Слободан Мілошевіч погодився дати дозвіл на вступ дипломатичних спостерігачів до Косово, де сербське військо та поліційні загони окремого призначення гостро розправлялися з етнічними албанцями — більшістю населення цієї провінції.

Дозвіл отримано після дводенних переговорів у кінці минулого тижня в Беоґраді, столиці Сербії між С. Мілошевічом і Кристофером Ґиллом американським амбасадором до Македонії. К. Ґилл буде супроводжувати представника етнічних албанців Фегмі Аґані та можливо деяких журналістів до тих місцевостей, де діяли сербські військові та поліційні відділи впродовж минулих двох тижнів. Останнім часом, ці сербські охоронці державного порядку не дозволяли нікому зі закордону відвідувати провінцію Косово та її околиці, а минулого четверга, 4-го червня, Ф. Аґані не дозволено в'їхати до Косово.

Одначе американські офіційні чинники підкреслюють, що це нове домовлення з С. Мілошевічом не звільняє його від відповідальности за те, що силою та страхом намагався виганяти із домівок етнічних албанців, мешканців прикордонних сіл з Албанією. Крім того, етнічна чистка в будь-якому вигляді дальше уважається злочином і тому не можна ігнорувати тих подій, котрі мали місце в Косово, як тактику ліквідування домагань етнічних албанців.

Албанські повстанці з Косово повідомляють, що сербське військо забирає тіла убитих з місць, куди можуть потрапити закордонні спостерігачі, та усувають інші познаки їхнього наведення порядку.

У Лондоні британський секретар закордонних справ Робін Кук, повідомив, що у Косово в останніх днях загинуло найменше 250 осіб, понад 10,000 втікачів прибуло до Албанії, а 50,000 залишилося бездомними. Захід, крім плянів для нових зустрічей і розмов, зовсім не реагує на ці злочини проти цивільного населення в Косово.

В Італії викрито нову фінансово-політичну аферу

Мілян, Італія. — Прокуратор мілянського суду дав наказ посадити в тюрму колишнього прем'єр-міністра країни Сільвіо Берлюсконі, який тепер є власником найбільшої італійської телекомунікаційної мережі, банку „Фінінвест" і футбольного клюбу „Мілян".

Під тиском звинувачень у хабарництві Берлюсконі у січні 1995 року змушений був зрезигнувати з посту прем'єра, а в грудні 1997 року його засудили до 18-місячного тюремного ув'язнення за фальсифікацію фінансових документів.

Тепер прокуратори звинувачують Берлюсконі у протизаконному фінансуванні Італійської соціялістичної партії, яку донедавна очолював Беттіно Кракси, другий скандально відомий італійський політик. За хабарництво його засудили до 13 років тюремного ув'язнення, однак Кракси вдалося втекти з країни і тепер він переховується в Туреччині.

ОЗБРОЄНІ ФОТОГРАФІЯМИ, зробленими розвідувальними літаками та сателітами, інспектори Організації Об'єднаних Націй, котрі займаються перевіркою роззброєння Іраку та ліквідацією його програми хемічно-біологічної зброї масового винищення, на цілоденній сесії Ради безпеки ООН намагалися ілюструвати фактажем представити дипломатам не надто правдиві твердження Іраку про те, що він виконав всі вимоги, щоб зліквідувати існуючі санкції проти нього. Представлення згаданих доказів відбулося у середу, 3-го червня. Билл Ричардсон, американський амбасадор до ООН, заявив, що представлені матеріяли повинні б переконати багатьох про те, що завчасно говорити та пропаґувати ліквідування санкцій проти Іраку. Франція, Росія та Китай — це країни, котрі симпатизують з Іраком і їхні представники були тими, що найбільше ставили питань, пробуючи дескридитувати представлені факти. Беручи це все до уваги, Б.Ричардсон уважає, що той день не був корисним для Іраку та ще більше захитав до нього довір'я.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

СІРНИКОВА ФАБРИКА ОТРИМАЛА ШВЕДСЬКЕ ОБЛАДНАННЯ

БЕРЕЗНО, Рівненська обл. — На Березнівській сірниковій фабриці встановлюють шведське обладнання, за допомогою якого передбачається заощадити Україні 20 млн. дол. щорічно, відмовляючись від закупівлі сірників за кордоном. Першу партію продукції плянується випустити наприкінці цього року.

СЕЙСМОЛОГИ УКРАЇНИ ЗАНЕПОКОЄНІ

СТАРУНЯ, Івано-Франківська обл. — Останнім часом українські сейсмологи приділяють велику увагу єдиному у Карпатах вулканові, розташованому поблизу села Старуня. Як повідомили вчені, карпатський "Везувій" дуже чутливий до тектонічних коливань, під час яких він починає викидати з кратеру каміння. Однак від деякого часу вулкан, за їх висловом, підозріло мовчить.

ЗМІНИ У СКЛАДІ ДЕПУТАТСЬКИХ ФРАКЦІЙ

КИЇВ. — У складі груп та фракцій українського парляменту зайшли деякі зміни. Зокрема, із фракції Народно-Демократичної Партії перейшов до фракції "Громада" Володимир Нечипорук, обраний у 194 виборчій окрузі Хмельницької області. До фракції "Громада" увійшов також Микола Габер, якого виключили з фракції ПСПУ за те, що висунув себе на голову парляменту без погодження з керівництвом прогресивних соціялістів. Відтепер у фракції комуністів є 121 депутат, у фракції НДП — 91, у фракції НРУ — 47, у фракції "Громада" — 41, у фракції "Лівий центр" — 35, у фракції СДПУ(о) — 26, у фракції Партії Зелених України — 24, у фракції ПСПУ —16. Всього у Верховній Раді України — 438, з них до груп і фракцій належать 401 депутат.

ГОЛОВА ПРЕДСТАВНИЦТВА СВІТОВОГО БАНКУ

ЛЬВІВ. — До Львова прибув голова представництва Світового банку в Україні Едільберто Сеґура. Під час зустрічі з керівництвом области обговорено питання щодо створення та випрацювання реґіональних інвестиційних програм, спрямованих на удосконалення механізмів управління фінансами та здійснення невідкладних заходів щодо реконструкції інфраструктури, яка вже є в області.

НАШЕСТЯ ЗАГАДКОВИХ КОМАХ

ЛЬВІВ. — В деяких селах Львівської области з'явилися у великій кількості загадкові маленькі комахи, які вражають велику рогату худобу. Їхні укуси викликають пухлини та серйозний розлад здоров'я тварин, що інколи приводить їх загибелі. Місцеві біологи шукають засоби боротьби з комахами.

МІНІСТЕР ВИГРАВ У СУДІ СПРАВУ ПРОТИ ГАЗЕТИ "КІЄВСКІЄ ВЕДОМОСТІ"

КИЇВ. — Міністер внутрішніх справ України Юрій Кравченко виграв справу захисту чести і гідности проти газети "Київскіе Ведомості" та її журналістів. Згідно з рішенням суду Старокиївського району Києва, газета має виплатити Ю. Кравченкові п'ять мільйонів гривень, а також журналісти Сергій Кісельов — 20,000 грн. та Геннадій Кириндясов — 7,000 грн.

З. БЖЕЗІНСКІ ВІДВІДАВ ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ. — Тут відбулася зустріч відомого американського політолога Збіґнєва Бжезіского з головою обласної державної адміністрації Олександром Мигдеєвим. Американський гість відвідав також виробниче об'єднання "Південний машинобудівний завод".

ЗАСІДАННЯ УРЯДУ

КИЇВ. — Тут під головуванням прем'єр-міністра Валерія Пустовойтенка відбулося надзвичайне засідання Кабінету Міністрів. Темою розгляду було питання постанови Верховної Ради про погашення заборгованости з заробітків, пенсій та стипендій. В.Пустовойтенко відклав свою поїздку до Житомирської области, щоб прискорити працю над законопроєктом про відповідальність за несвоєчасну виплату зарплатні на підприємствах та в організаціях усіх форм власности. Згідно з рішенням Уряду, до 5-го червня мали бути відключені від газових мереж споживачі, які використали газ понад приділені норми і не заплатили за нього.

ШАХТАРІ ЗАБЛЬОКУВАЛИ РУХ ТРАНСПОРТУ

ЛУГАНСЬКЕ. — Тут 4-го червня зранку гірники державної компанії "Первомайськвугілля" на шляху до Луганської обласної державної адміністрації, яку вони пікетують другий тиждень, на 50 хвилин заблокували рух транспорту в центрі міста. Представники правоохоронних органів попередили організаторів, що такі дії кваліфікуються як незаконні.

НАРАДА З ПИТАНЬ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ СНД

ЛЬВІВ. — Тут 4-го червня розпочалося XXI засідання Ради з питань залізничного транспорту країн СНД. Учасники засідання розглянули хід виконання попередніх рішень щодо тарифної політики на залізницях, зробили підсумки уніфікації графіків руху і плянів формування вантажних поїздів та порядок їх спрямування у міждержавному сполученні на 1998-99 роки.

У СВІТІ

ОДИН ДЕНЬ ПІСЛЯ ТОГО, ЯК в Німеччині в середу, 3-го червня, скоїлася найбільша поїздова катастрофа в останніх 50-ти роках, офіційні чинники припинили службу багатьох поїздів великої швидкости. Це припинення 60-ох Міжмісьих поїздів великої швидкости, є великим приниженням Державної служби залізничного руху, бо посилило поголоски, що катастрофа, в якій загинуло принаймешне 93 особи, була спричинена механічною невдачею поїзду, котрий втішався славою найбезпечнішого в Німеччині. Офіційні державні чинники, котрі ведуть слідство тієї трагічної катастрофи, відмовились від будь-яких коментарів щодо причин тієї аварії , аж до часу закінчення слідства.

В АМЕРИЦІ

У ДЕНВЕРІ ФЕДЕРАЛЬНИЙ суддя назвавши Террі Ніколса „ворогом Конституції", минулого четверга, 4-го червня, засудив його на доживоття без можливости на звільнення, за його причетність до збомблення федерального будинку в Оклагома Сіті. Оголошуючи присуд, після вислухання тих, які уцілілі та деяких рідних тих168-ми загиблих, суддя Федерального окружного суду Ричард Меч сказав: „Це не була справа вбивста, це був злочин проти Конституції З'єднаних Стейтів Америки, котра в цьому випадку є жертвою". У грудні минулого року Т. Ніколс був визнаний винним за його змову з Тимоті МекВеєм за збомблення 19-го квітня 1995 року федерального будинку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.
UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.
Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".
Головний редактор: Зенон Снилик
Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Спотворення двомовної системи освіти

Від кількох років у засобах масової інформації в Америці провадиться переконуюча полеміка на тему користей та некористей системи двомоної освіти. Обидві сторони широко мотивували свої арґументи та подають переконуючі факти, з яких пересічний читач може робити свої висновки. Одначе обидві сторони посилаються в більшости на теоретичні припущення, базовані тільки абстрактно-логічними підрахунками без будь-яких практичних підтверджень. У цьому експериментальному процесі системи двомовної освіти опинилося понад мільйон еспаномовної дітвори тільки в одній Каліфорнії, де очевидним було, що ця система під жодним оглядом не дає бажаних позитивних вислідів.

Маючи репутацію сміливого новаторства, Каліфорнія вирішила в якийсь спосіб цьому протидіяти, а що батьки, учителі, виховники і політики не змогли розсудити цього спірного питання, вирішили шукати допомоги у своїх громадян-виборців. Питання вміщено у виборчих бальотах і залишено до вирішення голосуючої громадськости, котра мала право залишити або відкинути двомовну систему освіти. Немає сумніву, що рішення виборців Каліфорнії матиме далекосяжні наслідки в цілій країні, котрі в майбутньому позначаться багатослівним обуренням і навіть, можливо, судовими процесами різних уповноважених. У передвиборчому голосуванні у вівторок, 2-го червня, голосуючі мешканці Каліфорнії відкинули систему двомовної освіти

Первісна думка концепції двомовної освіти виглядала досить приманливою та можливою до здійснення. Вважалося, що еспаномовні діти залишаться позаду, коли навчатимуться виключно мовою зовсім для них зрозумілою. Тому вирішено навчати їх еспанською мовою, але з поступовим введенням англійської мови — мови їхньої адоптованої країни. Впродовж трьох років такої програми у двомовній системі діти опанували б настільки англійську мову, щоб навчатися нею усіх предметів. Тимчасом, ця на перший погляд двомовна програма з якоїсь невідомої причини перетворилася в програму одномовну — тобто в еспаномовну. Замість трьох перехідних років діти дуже часто залишалися в тій програмі впродовж сімох років і в результаті опинялися в мовному ґетто, що під жодним оглядом не було корисним для дітвори.

Причиною такого розвитку справи знавці приписують занедбанню первісного цілеспрямування — вивчення англійської мови, котра стала менш цінним фактором у порівнянні з важливістю затримання рідної мови, що стала засобом і гордістю даного національного самозбереження. Таке застосування цієї програми тільки підтвердило її недоцільність, бо в першу чергу стало некорисним і навіть шкідливим для дітей, котрим повинно б улегшити опанування англійської мови. Крім того, вичерпні обстеження Крайової ради дослідів не змогли знайти жодних запевнень, що двомовна програма освіти допомагає учням і зробила її ризиковним засобом не тільки у навчальному процесі дітвори, але й їхньої майбутности. Також, опитування виказало, що 80 відсотків батьків еспаномовних дітей вважають вивчення англійської мови більш важливим, ніж збереження еспанської мови як засобу передання рідної культури. На їхню думку, культурну спадщину вони можуть передати своїм дітям безпосередньо в родинах, як це досі робили іміґранти впродовж століть.

Немає нічого злого в тому, коли діти гордяться своїм етнічним походженням, одночасно пристосовуючись до їхньої прибраної країни. Одначе щоденне життя, зокрема в країнах нового поселення, ставить інші вимоги. Очевидним залишається те, що після випускного вечора еспаномовні студенти не знайдуть в Америці університетів, де еспанська мова є викладовою. Крім того, знайдеться дуже мало таких працедавців, які пропонуватимуть їм працю без плинного володіння англійською мовою.

Виринає питання, чому ж тоді так довго тривало випробування цієї некорисної двомовної освітньої програми? Мабуть тому, що місцеві громади запізно почали бити в дзвін тривоги, вірячи, що майбутність їхніх дітей є в добрих руках. Тимчасом еспаномовні активісти, лоббісти, бюрократи, адміністратори, психологи та видавці, які в той чи інший спосіб інвестували в еспанськість і місцеві школи, постійно пропаґували доцільність цієї програми в ім'я особистих користей. Тому каліфорнійська ініціятива голосами виборців зліквідувати цю програму є дуже влучною, бо виминула всі ці угрупування та їхні політичні калькуляції та дала можливість вибору народові. А це будь-якою мовою означає — демократія.

Рідна мова — це найважливіша основа, що на ній зростає духовно й культурно кожний народ. У житті кожного народу рідна мова відіграє найголовнішу ролю: рідна мова — то сила культури, а культура — сила народу.

Я часто задумуюсь над одним питанням — як це нашому народові вдалося зберегти, від цілковитої загибелі, свою рідну мову. За тисячолітню історію Україна була у складі різних імперій. І звичайно, всі окупанти дбали про винищення української мови, як найголовнішого наріжного каменя існування народу. Нашу мову сполячували, онімеччували, зросійщували. Напевно, сам Бог вберіг її від повного знищення.

Останніх 70 років Україна була у складі колишнього СССР, де державною і найголовнішою мовою була російська в усіх засобах суспільного життя. А нашу мову звели до „хатнього вжитку" і залишили пересипаний чужомовними лайками суржик українською мовою. Штучно викинули з алфавіту букву „ґ", через що вона втратила деякі якості.

Юрій Атаманюк,
Івано-Франківщина

...І ЧУЖОМУ НАУЧАЙТЕСЬ, І СВОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ!

Українська держава?

В 1991 році Україна здобула державну незалежність, і здавалося, що питання про відродження української мови буде вирішено, хоч закон про державний статус української мови ухвалювався майже 8 років тому. Та не сталося як гадалося. Вже 7 років ми маємо свою державу Україну, але чи українська вона?

На українській землі, серед українського народу, українська мова, не зважаючи на статус державної, затвердженої Конституцією, змушена боротися навіть не за виживання, а за існування. Буває, на який канал не перемкнеш телевізор — скрізь звучить російська. І хоч би одне українське? Дійшло до того, що наші мізки зомбують „одной ґазєтой на двє століци". А там дивись, через якийсь час — і однією північною столицею на дві держави.

Я не дивуюсь (дай, Боже, не надовго) із східних і південних реґіонів України, але в нас, на заході, в газетних кіосках та книгарнях переважає російськомовна література. Купити книжку на рідній мові — проблема, їх видають не часто і до того ж малим тиражем.

На жаль, навіть деякі україномовні, патріотичні газети на своїх шпальтах друкують рекляму російською мовою, мовляв, так буде краще звучати. А взагалі, чого нам дивуватися? Досить того, що високопоставлені чиновники Кабінету Міністрів утримують з десяток антидержавних, відверто антиукраїнськких газет, телеканалів, видавництв. А деякі наші обранці — народні депутати України — не вміють, а точніше, не хочуть розмовляти державною мовою. То що тоді вимагати від рядових громадян?

З'ясовується, що й наші професори і викладачі у вищій школі такі безталанні, що за сім років з часу проголошення незалежности не здатні вивчити державну мову. Розповісти це комусь за кордоном про наших професорів — складуть більше анекдотів, як за есесерівських часів про відомого кукурудзознавця Нікиту Хрущова.

Якщо сказати якомусь професорові чи доцентові, що як вивчить англійську мову, то зможе поїхати на працю за кордон — не буде жодної проблеми. Знайде підручники, купить самовчитель і через кілька місяців заспіває, неначе англійська стала для нього рідною (після російської) мовою. А українську просто не хочуть вивчати, сподіваючись, що українська держава — це тимчасовість. Мине рік, два і все стане на свої місця, тобто буде все як за совєтських часів.

А в українському Криму українці після проголошення незалежности України належать до найупослідженішого населення, позбавленого національно-культурних прав, насамперед української школи. Деякі кримські українoненависники називають українську мову „язиком черні", мовою „іскутвєнно" створеною „Шевчєнком і друґімі авантюрістамі", допускаються і до інших висловлювань, що ображають національну гідність українців.

Нема двох мов

Не зважаючи на такий занепад української мови — політичний бльок „СЛОн" у своїй передвиборчій програмі завів стару нудну пісню про другу державну мову. Аж смішно стає: а що інші мови з нацменшин в Богателя з'їли? Чи тому що „СЛОн" великий — йому видніше? Та й сам Президент України збирається ввести „двуязичіє". І це з ініціятиви Л. Кучми підтверджено, що депутат Верховної Ради не зобов'язаний володіти державною мовою.

Двох рідних мов не може бути, як і не може бути двох рідних матерів. Але чи замислюємось ми над цим? Чому для українця російська не має бути іноземною, коли він має рідну, передану з глибини віків? А якщо так, тоді галичани не мають права називати іноземною польську, буковинці — румунську, закарпатці — мадярську.

А все ж таки, навіщо так клопотатися про двомовність, коли російська мова вже сьогодні не в теорії, а на практиці має статус другої державної. Маємо антиконституційний двомовний пашпорт, російську „копейку", яку обдумано зробити „копійкою", щоб гривню скрізь і всюди називали „рубльом". Я особисто не маю нічого проти російської мови та її вивчення в Україні. Але я її вважаю за іноземну, як і всі інші слов'янські мови.

Небогоугодних мов нема. Бог любить усі народи і чує голос думок кожного... А українці думають українською.

Як жахливо калічать українську мову радіо- і тележурналісти. Та й деякі диктори. Замість „що", „чим", „ніч" вимовляють „шьчьо", „чьим", „нічь", а слова „чотири", „чоловік" набувають в їхніх устах звучання „чьотири", „чьоловік". Це неприродне для української мови звучання ріже слух, мов бритва гостра. Бо ж у нашій мові шиплячі вимовляються твердо.

В радіо чи телебаченні можна інколи почути: „остановка", „ковйор", „приймати заходи" (треба „зупинка", „килим", „вживати заходів"). Від такої мови, даруйте, часто і в українських котів вуха в'януть. Кожен народ плекає рідну мову, як дитину свою. А тут ось як... Чому?

Якщо б десь на вулиці чи в міському парку, то можна якось простити, перетерпіти зневагу до державної мови. Але ж це звучить у державному радіо. І тут уже прощати не можна, бо вони калічать мову, а слухачі думають, що „може так і треба". Та й собі наслідують оті перекручення.

Радіо- і тележурналісти мусять бути лише україномовними, користуватися нею і в праці, й вдома, й на вулиці, і в гостях — усюди. Бо хто з них українську „одягає" як лікар халат, той ніколи не буде правильно наші слова вимовляти. Навіть книжки, джерело знань, мають деякі цінні знахідки, але допускають неприємних похибок.

Є ще одна проблема нечистоти нашої мови, яку ми теж завдаємо самі собі. Наші засоби масової інформації заполонили „блатні" англійські та іншомовні слова. Наприклад, читаєш газету і не розумієш всього, про що там написано. Українське слово „досягнення" замінили англійським „ноу хау", „засоби масової інформації" теж англійським „мас медія", або „уік енд", „інкоґніто" чи „де факто", слова, які теж часто зустрічаються в газетах, але як вони перекладаються на українську мову, то я й сам не знаю.

Наші новостворені музичні, естрадні групи немов з того світу провалилися, адже назви цих груп не українські. А переважно англійські. Наприклад, такі групи, як „The вйо", „Табуля раса", „Аквавіта", „Скрябін" тощо. Але що ці назви означають на українській мові, то я абсолютно не знаю і певний, що більшість людей теж не розуміє цих назв. Дізнатися, що це українські групи — не всі мають таку можливість, хіба що ті люди, які цікавляться сучасною естрадою. А простий громадянин навіть не знає про існування таких груп на естрадній ниві України.

Невже українська мова така бідна, що й немає слів, аби дати назву музичній групі? Чим, наприклад, погана назва групи „Дзвони", „Соколи", „Степ"...

А наші телерекрани заполонили реклями закордонних фірм, і як надивляться наших телеведучих, які на англійський манер розтягають голосні звуки, то звідки їм, сердешним, знати красу нашої мови...

Коли в Україну прийшов світ закордонних мульт-фільмів, київський упорядник створив українсько-англійський „Словник Волта Діснея". Але рукописові довелося пролежати на полиці видавництва, аж доки російська аналогічне видання не з'явилося на наших книжкових розкладках. Тож в українських оселях зазвучало дитяче „белчонок", „утьонок", „дяденька" замість природніх „білченя", „каченя", „дядечко".

Нарікання

Звичним уже стало нарікання деяких видавництв, що у нинішній скруті вітчизняного книговидання завинила ро-

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Чи не передчасне неіснування?

Залякуючі звідомлення рішення недавньої Конвенції Українського Народного Союзу в Канаді про перехід „Свободи" на тижневик стривожили не тільки передплатників цього понад столітнього нашого щоденника, але й потрясли цілою нашою спільнотою поза Україною. Українська преса за межами України назагал затримала по можливості чистоту української мови. „Свобода", орган УНС, з теперішнім редактором Зеноном Сниликом, особливо обстоювала та зберігала приписи правопису, бажаного нами, свідомими українцями. Редактор З. Снилик — професійний журналіст, випускник американських університетів, особливо обстоював чистоту української мови в „Свободі". З переходом „Свободи" на тижневик, завдаємо питання, та насуваються сумніви відносно якости „Свободи", як тижневика, з огляду на її обмеження в редакції та найбільш болючою дійсністю — рішення редактора З. Снилика відійти на пенсію.

Чи шановні делеґати цієї Конвенції завдали собі питання, яку відповідальність вони беруть на себе, рішаючи обмеження „Свободи" до тижневика, тим зближаючи цей понад столітній єдиний український щоденник у світі до загибелі? Доводячи „Свободу" до того рівня, приводимо цілу нашу спільноту за межами України до передчасного неіснування. Чи фінансовим недолікам не можна в інший спосіб зарадити, щоб зберегти „Свободу" як щоденник? У конвенційному звіті виявлено розходи канадського бюра УНС. Сам керівник його Баб Кук, зі смачним контрактом на п'ять років, по 100,000 дол. на рік, все одно з незадовільними осягами. Чи за частину цих великих грошей не можна було б покрити задовільно видатки „Свободи"?

Із злукою ще двох братських організацій до УНС і збільшенням членства тим більш необхідна „Свобода" як щоденник.

Продаж будинку УНС в Джерзі Сіті за 21 млн. дол. не був аж таким розумним рішенням Уряду УНС. Чи можна сьогодні збудувати такий будинок за ці гроші? Теперішній час продажу нерухомостей є в користь покупця, а не продавця. Про це знає пересічна людина в Америці, без ніяких особливих купецьких здібностей.

Члени Головного Уряду УНС виводять їхні рішення тільки на час їхнього перебування в згаданому уряді, на час чотирьох років, радше чим плян існування нашої славної братської організації на будучі довгі роки. Конвенція представляє бажання всієї спільноти, а не вибраних покірних делеґатів.

Малограмотна передвоєнна наша економічна іміґрація в Америці зуміла вдержати „Свободу" як щоденник, а ми, повоєнні політичні іміґранти, вдягнувшись в пір'я, не можемо продовжити започатковане знамените осягнення цієї передвоєнної економічної іміґрації, продовжити „Свободу" як щоденник.

То ж биймо на сполох, не даймо, щоб це ідейне діло, почате понад сто років тому, тепер, з незалежною Україною, перейшло на тижневик, а з часом перестало існувати взагалі.

Едвард Кухар,
Говелл, Н. Дж.

Громада затурбована

Не можу не висловити мого затурбования новим рішенням зупинити видання щоденника „Свобода". Тижневик абсолютно не може сповняти завдання щоденника, навіть з недосконалою доставою, як досі.

Такому рішенню немає оправдань, як і не має оправдання на продаж будинку УНСоюзу, який новий власник, як чуємо, продає за подвійну ціну. Пробачте, що так висловлююся, але справа щоденника „Свободи" хвилює нашу громаду і журить.

Любомира Крупа
Морріставн, Н. Дж.

Сергій Білокінь

ПОЖЕЖІ КИЇВСЬКОЇ ПУБЛІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ 1964 ТА 1969 РОКІВ

I

На час мого навчання у школі припала трагічна, досі не з'ясована подія, про яку вже дещо й написано, але в деталях дуже недоладного. Маю на увазі пожежу Публічної бібліотеки 24-26-го травня 1964 року.

Батькові близько сьомої години ранку зателефонувала Марія, дружина ботаніка Дмитра Зерова. Вони мешкали тоді в будинку Мороза, і хтось із них побачив з вікна, що книгозбірня горить. Ми кинулися відразу туди, при чому з подвір'я від Ботанічного саду можна було ще підійти до самої будівлі. Я виразно бачив крізь вікна рядки вогню вздовж книжкових полиць. Це видовище я не зможу забути, скільки житиму.

Три дні, поки горіло, я ввесь час там стовбичив. Здогадався зафотографувати цю катастрофу — з подвір'я і з вулиці. Скільки відомо, досі жодного фотознімки не публікував ніхто. На Володимирській, перекривши вуличний рух, стояв величезний натовп. Говорили різне. Мовознавець П. Тимошенко оптимістично кинув: „Нічого, що горить! Я там уже все переписав!"

Тут я хочу навести, в перекладі, цікаву оповідь відомого бібліографа Ніни Шеліхової, з її листа до Федора Максименка. Цінність цієї оповіді в тому, що вона датується днем 25-го травня, тобто, попри деякі недоладності ще не відстояних уявлень, містить найсвіжіші, безпосередні відомості про цю страшну подію:

„Не можу не повідомити Вас про жахливу катастрофу — горить Публічна бібліотека. З ночі 24-го травня. Згоріло центральне сховище на всіх поверхах (частинами). Горішній поверх, здається, — цілком. З учорашнього вечора горить відділ „Українiка", зараз почав горіти відділ марксизму. Як розповідає співробітниця бібліотеки, яку я щойно зустріла, уночі встигли вивезти книжки з відділу мистецтва, стародруків, рукописів, бібліографії. Загасити ніяк не можуть. Очевидячки, обвали не дають змоги цього зробити.

За відомостями, які я маю від співробітників бібліотеки, причина пожежі така: прибиральниця о 5-ій год. ранку почула тріск і гуркіт. Розбудила пожежника, і коли відчинила двері книгосховища, — там лежав без пам'яти співробітник б-ки (він не працював на зміні і, як кажуть, він ненормальний, але це здогад, бо раніше цього не помічали).

Я вчора була на пожежі до 12 ночі і щойно тільки прийшла. Все оточено. Працюють усі пожежники міста, солдати, але, певно, нічого вдіяти не можуть. Зараз горить ще й відділ україніки. З наукового залу із вікон виливають відрами воду (це бачив я. — С. Б.) — поверхи затоплюються водою... Ходять різні чутки про підпал сховища в кількох місцях, про диверсію тощо. Чи співробітник підпалив, чи опинився там випадково, — покищо мені невідомо".

Повний інтерес має й давніший лист Шеліхової, від 27-го грудня 1963 року: „У Дончака, директора Публ. б-ки АН УРСР, великі неприємності. Якийсь молодий чоловік з відділу марксизму-ленінізму уперто писав в усі інстанції про неподобства, які спостерігаються в б-ці, і створена комісія з перевірки виявила величезну кількість книжок у різних книгосховищах, куди їх позвозили (у Видубецькому м-рі та ін.), що вже погнили. Справа переходить до прокуратури. Дончак захворів".

За п'ятнадцять років, коли я працював у рукописному відділі цієї нещасливої книгозбірні, 30-го березня 1979 року, випав санітарний день, і Візир, якого доповнювали Олена Ніколаєвська і покійна тепер Адаменко, розбалакавшись, розповів те, що знав він. Його розповідь, як і деякі інші, я відразу ж записав:

„Пожежу зв'язують з особою Віктора Погружальського. Його в цьому звинуватили на суді, поставивши на карб всілякі особливості його неординарної біографії. Але вищою мірою цікава деталь: на суді він прочитав свого вірша, де були такі рядки:

Врагі культури на свободє,
В тюрьму попался только я.

Батько його був репресований. Сам він під час війни потрапив у полон і працював на одному з заводів Круппа. Увіходив до підпільної організації, члени якої були викриті й ліквідовані. Лишився тільки він один. Далі він служив уже в совєтській армії, і одного разу, коли він вартував біля штабу, штаб дощенту згорів.

Працюючи в бібліотеці, він конфліктував з її директором Дончаком. На зборах говорив, що ненавидить совєтську владу й вимагав дозволу на виїзд за кордон. Це сприймали за вияв ментальної хвороби чи особливої екзальтованости, тому від бібліотеки він одержав одне, а тоді й друге помешкання. Директор перевів його працювати до фондів.

Погружальський був одружений тричі, і всі три дружини на суді запевняли, що він — порядна людина. Остання з них кілька днів до пожежі приходила попередити, що з ненависти до директора він хоче спалити бібліотеку й готує бензину(?). Ця версія — щодо конфлікту з директором — і лягла згодом в основу офіційної.

Уранці 24-го травня прибиральниця Меланія (Міля) Денисюк відчинила двері, де потім розташували каталоги, й несподівано для себе наштовхнулася на двох осіб — на Погружальського, якого вона добре знала як співробітника, і когось незнайомого. Цей другий згодом, мабуть, вистрибнув через вікно в ботанічний суд, а прибиральниці хтось із „органів" з притиском сказав, що „вона бачила тільки одного". На суд, де мала виступати за свідка, вона прийшла з клуночком. Бідкалася, що спочатку всім розповідала про двох, а тепер брехатиме, що бачила одного, от її й посадять. Хоч так, хоч сяк — їй однаково світив тоді „казенний дім".

(Продовження буде)

Цього року минає 80 років від часу заснування Національної наукової бібліотеки ім. В. Вернадського (вона кілька разів змінювала свою назву). Цю книгозбірню заклав 1918 року гетьман України Павло Скоропадський. Щоб відзначити цю річницю, друкуємо уривок із спогадів, над якими працює С. Білокінь.

...І чужому...

(Закінчення зі стор. 2)

сійська книговидавнича політика. Але ж росіяни не роблять нічого надзвичайного — просто захищають власного видавця. Чому б замість того, щоб скаржитись, не взяти на озброєння їхній досвід? За нас ніхто не зробить, і якщо ми не будемо дбати про наших найменших громадян, то програємо боротьбу за наше молоде покоління.

Не уявляю собі, щоб якийсь народ, наприклад, німці, з власної ініціятиви насміхалися з своєї мови. Та вони швидше третю світову війну зачнуть, аніж зі своєї мови зійдуть і зачнуть, наприклад, говорити по-французьки. І французи в себе в країні закони приймають, щоб захистити себе від впливу англійської міжнародної — тієї, на якій інтернет побудований? Ну і що-що такий інтернет, — зневажливо скаже середньостатистичний француз. Є аглійською, то буде й французькою.

Народ який не дбає про розвиток своєї мови і політично не сильний, а тому легко потрапляє в залежність сильнішого сусіда. Хто не береже чести своєї рідної мови, той підкопує основи своєї нації. Але якщо ми цього не зрозуміємо, то залишимось Україною без українців.

А поважати нас у світі будуть лише тоді, коли ми станемо господарями, а не наймитами у власній хаті!

У ЧЕТВЕР, 4-ГО ЧЕРВНЯ, з причаленням американської космічної ракети „Дисковері", Андрю Томас офіційно закінчив свою 130-денну місію на російській космічній станції „Мір". Шестичленна залога „Дисковері" буде останнім американським екіпажем, який причалив до космічної станції „Мір". Д-р А. Томас, 46-річний механічний інженер підкреслив, що був дуже радий, коли глянувши крізь вікно космічної станції, на горизонті завважив ясну точку світла, бо знав, що це наближається „Дисковері", його засіб транспорту на Землю. „Дисковері" буде причалена до космічної станції „Мір" до понеділка, 8-го червня, щоб могти перенести привезені знаряддя, технічне обладнання, воду та харчі для двох російських космонавтів, що залишаються на станції до серпня. На Землю „Дисковері" повертається у п'ятницю, 12-го червня.

Василіянки будують каплицю і Центр Духовности

Сестра Доротея Анна Бусовська, ЧСВВ (зліва) і Абінґтон Тавншіп комишенер М. О'Коннор під час посвячення землі під нову каплицю Пресвятої Тройці і Василіянського Центру Духовности.

Репрезентант стейту Еллен Бард і комишенер Абінґтону Майкл О'Коннор були серед гостей 10-го травня ц.р., коли Сестри св. Василія Великого переводили церемонію посвячення землі під будову нової каплиці Пресвятої Тройці і Центру Василіянської Духовности на посілостях Матірного дому у монастирі у Факс Чейсі, Па.

Церемонія посвячення відбулася в День Матері, час річної прощі Сестер до Матері Божої.

Після ранньої Божественної Архиєрейської Служби Божої Архиєпископ Стефан Сулик, Митрополит українців-католиків в ЗСА, перевів церемонію посвячення землі під будову; асистували Владики Василь Лостен, Роберт Москаль, Володимир Паска, о. шамб. Джордж Аппелард, отці Христофор Войтина, Василь Сівінський і Петро Васло.

Вже понад рік тому Сестри розпочали кампанію збирання фондів на цей проєкт. „Ми радіємо, що починається праця над центром, — сказала Сестра Доротея Анна Бусовська, ЧСВВ, провінціяльна настоятелька. „Каплиця і центр буде місцем, де вірні зможуть прийти, щоб поглибити їхнє відношення до Бога та досліджувати і поширювати їхню духовність".

ЮҐОСЛАВСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ Слободян Мілошевіч розпочав останнім часом широку військову акцію на Балканах, спрямовану на етнічних албанців прикордонних околиць з Албанією, руйнуючи цілковито їх-ні села. Вже до місцевости Байрам Куррі, в північній Албанії перед цими погромами втекло понад 10,000 етнічних албанців зі згаданих околиць, які оповідають нечувані речі. С. Мілошевіч твердить, що він цим способом пробує здусити повстання в провінції Косово та припинити постачання бійців і зброї з Албанії на допомогу юґославським етнічним албанцям.

Ділимося сумною вісткою, що 26-го квітня 1998 р. помер у Warm Mineral Springs, FL

бл. п.

ІВАН ІВАСЕЧКО

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 1-го травня 1998 р. в Cochran Funeral Home, Hackettstown, N.J.

ПОХОРОН відбувся 2-го травня 1998 р. з церкви св. Миколая на місцевий цвинтар в Great Meadows, N.J.

13-го червня о год. 6:30 веч. буде відправлена СЛУЖБА БОЖА в церкві св. Івана Хрестителя, в Newark, N.J.

Вічна йому пам'ять!

ПОДЯКА

Складаємо щиру подяку о. парохові Франкові Шадякові і дякові Михайлові Стащичишинові за похоронні відправи.

Також дякуємо приятелям і знайомим за участь в похоронних відправах, за молитви, співчуття і квіти.

Вдячна всім вам

РОДИНА

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями та знайомими, що 11-го травня 1998 р. несподівано відійшов у вічність у Львові

бл. п.

ТЕОДОР ГРИГ. ЧОРНИЙ

викладач української філології і педагогіки Львівського Університету ім. Івана Франка
нар. 20-го травня 1924 р. в Кам'яне (Чорториї) пов. Жидачів, похоронений 13-го травня на цвинтарі в Сихові.

Залишені у глибокому смутку:
дружина — МАРІЯ
дочка — ДАРІЯ ГОРОДИСЬКА з мужем ОРЕСТОМ, Чикаґо, Іл.
син — ЮРІЙ з дружиною МИРОСЛАВОЮ, Львів
внуки — МАР'ЯННА ПАЗДРІЙ, Чикаґо
— ОРЕСТ, Львів
сестра — ГАННА, Кам'яне
свати — ОРЕСТ і д-р ІРЕНА ЯРИНИЧ у Львові
родина в Україні, ЗСА й Бразилії.

В 40-ий ДЕНЬ СМЕРТИ 19-го червня будуть відправлені **СЛУЖБИ БОЖІ** з Панахидою **в соборі свв. Володимира і Ольги в Чикаґо, Іл. й в Преображенці у Львові.**

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

ПОДЯКА

З волі Всевишнього несподівано і передчасно відійшов у вічність 29-го листопада 1997 р. наш найдорожчий і незабутній СИН, БАТЬКО, БРАТ, СЕСТРІНОК, БРАТАНОК і КУЗИН

бл. п.

ПАВЛО ЦИМБАЛІСТИЙ

Складаємо сердечну подяку рідні, приятелям та знайомим у ЗСА і в Канаді за слова співчуття, слова розради, поміч та участь у похоронних відправах нашого дорогого Павла.

Дякуємо парохові українського православного Катедрального собору св. Володимира Панкратієві Дубасові за відправлення похоронних обрядів, катедральному хорові і його дириґентові Поповичеві за відспівання Панахиди, похоронного чину та Служби Божої у сороковий день смерти.

Дякуємо всім що замовили річні Служби Божі за спокій душі Павла: мец. Патрік і Патрикії Оший, мец. Френк і Роз Фаруджя, мец. Ерік і Мішел Айхнер, Чак Вілсон, Chicago North Osha Office.

Сердечна подяка д-рові Павлові і Орисі Пундіям за 100 дол. пожертву на будову української автокефальної православної церкви у Цюритинську, Олешки, Україна.

За теплі прощальні слова висловлюємо глибоку вдячність дорогому приятелеві нашої родини д-рові Василеві Марчукові та мец. Петрік Ошей, мец. Френк Фаруджі, мец. Кевін Фінеґанові та Андрієві Скибі.

Дякую моїм дорогим: сестричці Орисі і товаршикам Оксані Марчук, Лілі Кутовій, Орисі Пундій, Наталці Григорчук і Наталці Іванів, що не покидали мене під час днів моєї великої розпуки.

Ми, зокрема, вдячні довголітньому другові студійних літ дорогого Павла, мец. Франкові Фаруджі і його дружині за присутність, поради та за безкорисне доставлення транспортацій для цілої родини.

Дякуємо за квіти: вуйкові Тарасові і теті Орисі Новосівським з родинами, стрийкові Любкові Цимбалістому з родиною, вуйкові Орестові Попелеві з родиною, Аскольдові і Марті Козбур з родиною, Зорянові і Олі Сперкач з родиною, Орисі Пундій, Лілі Кутовій і Наталці Іванів, Френкові і Шері Вайс, Річард С. Меловi, Ґреґ Колерові, Лінді Пелке з родиною, родині інженерів Оримусів Сеніорів, Джері і Маріянні Крозел, Джері Крозел, Alfredovi Ронинові, Лі-Даніел і гаус оф рипублікан мемберс, Кевін і Роз Фінеґонові, Валі і Джов-Ан Конкріт Білдерс Ґруп, Марк (Wight) Вайт архітектурал дезайн ґруп. — Джі-Тех корпорації.

НА ДІТЕЙ — СИРІТ-КАЛІК ЧОРНОБИЛЯ:

по	200 дол.	W.W.W. Builders Group, Proirie Materials Inc., Proirie Materials Inc. Oremus Family, Proirie Materials Inc. Alan Oremus, Architectural Design-Mark Wight Pres., G-Tech. Corporation — Gregory Coler Pres., Atty & Mrs Frank Weiss, Юрій Цимбалістий;
по	100	Atty & Mrs. Sam Cozzo, Citizen for Michael MC Auliffe, Atty & Mrs. Patrick O'saea, д-р Василь і Оксана Марчуки, д-р Юрій і д-р Патрикія Вигінні, інж. Ярослав Чернявський;
по	50	д-р Павло і Орися Пундій, інж. Іван і Марія Волинець, інж. Дмитро і д-р Наталія Григорчук, Наталія Іванів, д-р Ольга Могуюк, Галина Вигінна;
	40	Люба Семків;
по	30	Анна Кузик, інж. Мирон і Дарія Яросевич, Зеновія Ванджура, Любомир і Оксана Ванджури, д-р Лідія Куриляк, мґр Маріян і Віра Хомів, мґр Лариса Сірий;
по	25	д-р Мирослав і Леся Коленські, інж. Святослав і д-р Неоніля Личик, д-р Василь і Дарія Маркусь, Олександра Савин, Маріянна Волинець-Ґрубер, Ґері і Лорі Шнайдер, Міхаел і Марлина Веселки;
по	20	Денис Бич, Павло і Емілія Вишницькі, п-во Струтинські, Френк і Джов-Ен Тедеско, Славко Міскевич, Дана Дикий, Олена Янчишин, Дмитро і Оксана Весоловскі, Стівен і Боні Шуберт;
по	10	Дмитро Грушецький, Ольга Сербу-Барабаш, Катя Тимчина, Надія Верн, Джов-Ен Забавські, Ірина Мрищук.
Разом		3,165.00 дол.

Нехай назавжди Божа ласка буде з вами.
мама — ЗІРКА
доня — КАТРУСЯ
брат — ЮРІЙ ЦИМБАЛІСТИЙ

Всі пожертви призначені на:
ІНСТИТУТ ЕНДОКРИНОЛОГІЇ та ОБМІНУ РЕЧОВИН АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
Вижгородська вул. 69
Київ 254-114, Україна.

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ з ВЕЛИКОЮ ПРИЄМНІСТЮ ІНФОРМУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ПРО ДОСТОЙНИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ

СІЧЕНЬ — КВІТЕНЬ 1998

Управа Фундації Українського Вільного Університету (УВУ) в ЗСА з осідком в Ню Йорку **з приємністю проголошує черговий список жертводавців, Фундаторів, Меценатів, добродіїв і членів Фундації УВУ, висловлюючи щиру подяку за зрозуміння потреби допомоги для одинокої вищої школи, АМБАСАДОРА України поза межами Батьківщини.**

УВУ сповнив велику ролю, як по Першій, так і по Другій світових війнах, даючи можливість для великого числа української молоді, набути вищу освіту і професію, даючи кваліфіковані кадри, для еміґрації, які через 50 років ведуть громадську працю на всіх відтинках громадського життя нашого поселення.

З відновленням вільної України УВУ відгукнувся на нові потреби, відкриваючи широко свої двері для тих, що бажають поширити своє знання **правдивої історії і культури**, на що не було змоги протягом десятиліть у поневоленій Україні.

Ще раз Управа Фундації УВУ **просить приняти щиру подяку в першу чергу за моральну підтримку для нас у нашій нелегкій але корисній праці, як також і за ваші обильні пожертви, без яких ми не могли б зреалізувати завдань, які ставить перед нами УВУ, діяспора й Україна.**

Нам приємно поінформувати жертвенну громаду, що Фундація УВУ при вашій щедрій допомозі змогла уділити на семестер в 1997 р. 145 тис. дол., за що складаємо вам щиру подяку.

СПИСОК ДОСТОЙНИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ ФУНДАЦІЇ УВУ

Д-р Воляник Степан і Емілія — Постійний Стипендійний Фонд	**50,000.00**
Швабінські Теодор і Софія — Постійний Стипендійний Фонд	**50,000.00**
Цапар Ірена — Постійний Стипендійний Фонд ім св. п. мужа Антона	**10,000.00**
д-р Фальварків Оксана — На постійний Стипендійний Фонд	**5,000.00**
із спадку Івана Галавая	**4,964.00**
Пирський Михайло і Анастазія — зі спадку	4,**500.00**
Хонюк Богдан	**1,000.00**
Мицак Юрій	1,**150.00**
Укр. Фед. Кред. Коопр. СУМА Йонкер	**600.00**

По 500.00 дол. зложили:
Кий Лідія, Лозинський Михайло, д-р Фішер-Слиж Марія в св. п. мужа д-ра Рудольфа в 15-ту річницю відходу у вічність, д-р Фольварків Оксана, Онищак Катерина **(300.00)**, інж. Огар Василь і Оксана **(250.00)**, Омець Дан (**250.00**).

По 200.00 дол. зложили:
Долінський Адріян і Лариса, Кондрат Петро і Марія, Укр. Фед. Кред. Коопр. „Самопоміч" у Філядельфії, д-р Целевич Богдан і Джоанна.

По 150.00 дол. зложили:
мгр Іванчишин Ірена і Василь, Іванчук Адріян і Ліліяна.

По 100.00 дол. зложили:
інж. Балабан Остап і Урсуля, Бурда Микола і Тамара, д-р Веселий Орест, Гандзюк Роман, Ґоґан Семуел і Лариса, д-р Гошовський Христина, мгр Гуменюк Любомир і Стефанія, Даниш Орест і Надія, Деркач Іван і Ніна, Држко Евстахій, Домбчевський Люба, Дорожинський Ірена, інж. Жук Іван, д-р Зайнінгер Карл і Софія, Запотний Карл, Ільчишин Василь і Ольга, Іськів Марія, Коваль Володимир і Анна, д-р Когутяк Всеволод і Лідія, Костриба Михайло і Люба, Кравчук Наталія, Кузьо Теодор і Мирослава, Кухар Ганна, Мазяр Роман і Уляна, Маркевич Анна, д-р Матіяшек Петро і мгр Лідія, Мацюрак Володоимира в св. п. мужа д-ра Андрія, Озарків Григорій і Катерина, д-р Парубчак Степан і Ольга, д-р Попович Петро і Ірена, мґр Рак Володимир і Анна, Рудакевич Любомира, Семанишин Марія в св. п. мужа інж. Миколи, о. Семенич Петро, Сенчишак Микола і Катерина, Старостенко Юрій, Сливоцький Стефан і Володимира, Степанків Ярослав і Стефанія, д-р Стецьків Евген, д-р Стрільбицький Олександер, д-р Темницький Юрій і Софія, Трач Пилип і Татіяна, Федерко Степан і Анна, Ходновський Нестор, д-р Чубатий Володимир і Анна, Палашевський Люба **(75.00)**, Шило Павло **(75.00)**, Солонинка Анастазія **(70.00)**.

По 50.00 дол. зложили:
Бекерський Іван і Оксана, Клачко Люба в св. п. Евдокії Лабуньки, мами ректора УВУ д-ра Мирослава Лабуньки, д-р Богданів Віталій і Олександра, Боївка Михайло і Ксеня, Болонний Петро і Анна, Галатин Павло і Стефанія, Григорчук Лев і Лінда, д-р Грицак Петро і Рія, Гук Степан, Ґулич Іван, Денисенко Іван, мгр. Залуський Володимир і мґр. Наталія, д-р Іванців Мирослава, Івасечко Василь, Іваxів Остап, Козак Ігор і Аніся, Кочерга Маручі, Легенький Марія, д-р Лозинський Іван, Луцкевич Всеволод і Марція, д-р Макаревич Іван і Наталія, Масловський Мирон, Мельничук Едвард і Олена, д-р Мостович Леонід і Оксана, Небеш Орест і Марія, Олійник Ярослав і Лідія, Паньків Павло і Іванна, Паньків Серафин і Софія, д-р Парубчак Степан і Оля, Пашеснік Ірена, Приґельський Ярослав і Анна, д-р Слиж Роман і д-р Наталія в св. п. д-ра Максима Бойка, Стахів Андрій, Стефанівський Юрій і Люба, Титла Евген і Богданна, Укр. Фед. Кред. Коопр. „Самопоміч" в Нюарку, Н. Дж., інж. Ференцевич Юрій і Христина, Холевка Реймонд і Ірена, Шоробура Юстина, Шутер Русел і Татіяна, Юзенів Андрій, д-р Яцух Михайло і Іванна, Білик Михайло **(40.00)**.

По 30.00 дол. зложили:
Сарабин Францес, Склепкович Олег і Таня, Харчевський Олекса і Христина, Пастушок Василь.

По 25.00 дол. зложили:
Артимишин Люба, Барицький Микола, Бобеляк Дмитро, Бойчук Микола і Марія, Бойко Михайло (просимо дати нам Вашу адресу), Боднаренко Павло і Дуня, Брезден Зиновій і Стефанія, Висоцький Роман і Дарія, Вишневський Ольга, Вірний Василь і Анна, Вороняк Аліся-Анна, Гладкий Доріс, інж. Глоба Борис і Тамара, Голутяк-Галик Степан і Анна, Гурський Петро і Ольга, Ґац Станлей, д-р Ґелета Ярослав і Богданна, Дембіцький Микола і Марія, Дзюбинський Богдан і Анна, Добрянський Мирон, Дробенко Іван, Дуда Іван, Заброцький Олекса і Ольга, Задояний Маріянна, Каліновський Володимир і Марія, Карпенко Борис і Тетяна, Кахній Михайло, Каша Григорій, Керницький Роман і Ольга, Кобиленцький Стефанія, Копистянський Ярослав і Марія, Копитко Семен, Крих Іван, Кузик Микола, Кулинич Мирослав і Зеновія, Кулинич Теодор і Анна, Курчак Микола, Кучинський Борис, Левицький Роман і Павля, Леxіцький Іван, д-р Лизогуб Володимир, Лисобей Мирослав і Христина, Лисяк Богдан і Лідія, д-р Лоджінський Орест і Стефанія, Лоза Уляна в св. п. мужа д-ра Михайла, Лукашевіч-Полон Оксана, Макар Андрій і Ірена, Маланчук Степан, Мантика Олекса, Мачай Олег і Надія, Мельник Михайло і Анна, Миколенко Микола і Кей, д-р Миськів Петро і Джін, Митко Йосиф, Михалевич Петро і Ненсі, Мичковський Анна, Мулькевич Марія, Наконечний Богдан і Марія, д-р Ничай Степан і Ірена, Новак Ірена, Орищин Борисі Люба, Орлич Михайло, Осінчук Ада, д-р Очеретько Аркадій і Ґльорія, Палідвор Марія, Пєрожек Юлія, Пиптик Гелен, Полиняк Павло, Попель Надія, Почтар Ярема, Садковий Богдан і Стефанія, Свердан Теодор і Марія, д-р Свищук Юрій і Христина, Сеник Корнель і Ірена, Словік Адольф і Гелен, Соневицький Христина, Сорочак Володимир, д-р Стахів Денис і Мирослава, Стебельський Аркадія, Степаненко Галина, Стефанюк Ярослав і Ірена, Стефанюк Роман і Клавдія, Таранавський Анна, д-р Теребус-Кмета Надія, Тимків Іван, Тимочко Ярослав і Марія, Тустанівський Ярослав і Лідія, Фіріщак Осип, Форсь Юрій, Цегельський Юрій і Надія, Цетенко Вячеслав, Чапельський Орест і Любомира, Черевайко Микола і Анна, Шатинський Франко, Шашаровський Юлія, Шумило Дмитро.

По 20.00 дол. зложили:
Андріюк Андрій, Бартків Іван, Безсонів Володимир і Любомира, Борис Ілля, Вербицький Володимир і Параскевія, Вох Емілія, Гасяк Семен, Головчак Іван і Барбара, мгр. Городиський Орест і Дарія, Дитиняк Володимир, Іванишин Микола і Ксеня, Корінець Микола, Крайчик Олександер і Марія, Лесів Андрій, Леськів Микола і Софія, Мельник Дмитро і Параня, Микитин Павло і Надія, Олексин Степан, Осадчук Іван і Дженіта, Пантелюк Йосиф і Олена, мгр. Піхурко Микола, інж. Ратич Олег і проф. Іванна, Романів Богдан, мґр. Рудик Марта, Рудницький Йосиф і Анна, Савка Августин, Салдан Степан і Анна, Стадник Степан, інж. Чипак Ярослав і Ольга.

По 15.00 дол. зложили:
Андреюк Андрій, Артимишин Люба, Боднар Василь і Олександра, Бойко Олена, Бродин Богдан і Ольга, Будний Олекса і Шіля, Бурачинський Ярослав і Ярослава, Вомпель Анна, Галізів Василь і Надія, Ганушевський Стефан і Ольга, Гомзяк Галина, Дмитрів Йосиф і Барбара, Завійський Микола, Загайкевич Орест і Ярослава, Залюга Петро, Кінаш Ілько, Крамаренко Петро і Марія, Кушнір Віра, Ласевіч Дмитро, Лукасевич Ольга, Лучанко Ярослав, Марковський Лідія, Мартиненко Михайло, Мацик Богдан і Галина, Моргун Варвара і Константин, Мудрий Василь і Дарія, Оміцінський Зенон і Ізабеля, Ортинський Михайло і Аліся, д-р Павлишин Юліян і д-р Мирослава, Пахолюк Ігор і Бріджед, Питльований Володимир і Джінні, Поповський Стенлі і Софія, Присяжний Павло і Марія, д-р Процик Володимир і Надія, Процик Ірена, Рубчак-Єнсен Евгенія, Семущак Стефанія, Сенежак Володимир і Софія, Сенчий Аліся, Сигней Борис і Лідія, Скірка Михайло і Анна, Тарнавський Ірена, Тарапацький Михайло і Оксана, Тренза Михайло, Федак Евген і Теодозія, Хомяк Володимир, проф. Чорнодольський Володимир і Стефанія, Шеремета Любомира, Шишак Андрій, Ярко Микола.

По 10.00 дол. зложили:
Н. Н. Ню Джерзі, Бард Петро і Вірджінія, Васильков Анна, Вечек Стапан К., Вачек Степан і Катерина, Волошин Олекса, Вольчук Оксана, Гайдук Теодор, проф. Гаюк Гліб, Гуменюк Стефан, Жовнір Іванна, Захаріясевич Віра, Івашко Анна, Калавський Ярослав, Калинович Іван і Ольга, Клері Франк, Коломияць Анатолій і Люба, Кос Анна, Кроль Михайло, Купіна Іван, Куропась Роман і Тамара, Лехняк Володимир і Вікторія, Лозницький Василь і Евгенія, Марковський Еміліян і Чеслава, Микитин Павло і Надія, Оліник Володимир і Стефанія, Сороколіт Микола, Стасюк Іван, Твердохліб Петро і Ірена, Твердохліб Петро і Ірена, Шийка Василь і Антоніна, Юрчак Ярослав і Геневія.

Нижче 10.00 дол. зложило 10 осіб на суму 42.54 дол.

На видання педагогічної спадщини проф. Григорія Ващенка, вплинули слідуючі пожертви:

д-р Зарічний Василь	100.00
Вертипорох Юлія	50.00
Луцька Ксеня	30.00
Цяпа Михайло	25.00

Управа Фундації УВУ **щиро дякує шановним жертводавцям**, які щедро відзиваються на наші заклики. УВУ при вашій щедрій допомозі сповняв і буде сповняти наложені на нього завдання.

УВУ творив і творитиме вільну науку поза межами Батьківщини. З проголошенням вільної України УВУ став вікном України в західний світ, сповняючи важливу ролю в сучасному розвитку і закріпленні **молодої української держави**.

Фундація УВУ продовжує розбудову „**Бібліотеки і архіву української діяспори**" **при університетах України**.

Завдяки вашій щедрій допомозі Фундація УВУ уділила на 1996 р. 150,000 дол., а в 1997 р. 145,000 дол. в тому і на інші потреби УВУ, та

З приємністю інформуємо, що книжка „**Масовий морд у Вінниці**" і **акція „Вісла"** вже є до набуття. Просимо замовляти на адресу Фундації УВУ. Книжка акція „Вісла" коштує 25.00 дол., а „Масовий морд у Вінниці" 12.00 дол. **з пересилкою**.

Однак всі наші почини не були б можливі до зреалізування без **вашої щедрої допомоги, як моральної так і матеріяльної**.

Управа Фундації УВУ вірить, що наша патріотична громада і надалі буде співпрацювати з нами і, що наші заклики знайдуть широкий відгук в громаді.

Ваша пожертва сьогодні на студії УВУ — **це не тільки успішна і пряма допомога УКРАЇНІ, але і найкращий національний „капіталовклад" у формуванні наукових та професійних кадрів для Батьківщини**.

Доложімо усіх зусиль, щоб **ми всі** вклали свою цеголку в цю велику розбудову.

Фінансове і моральне забезпечення Українського Вільного Університету дозволить йому продовжувати всеукраїнську місію в розбудові і закріпленні Самостійної Соборної Української Держави.

Всі ваші щедрі пожертви і датки для УВУ, через Фундацію УВУ, чи інші фонди, як наприклад, Постійні Стипендійні Фонди при Фундації УВУ, будуть додані до ваших попередніх пожертв і ви можете відтягнути їх від податку.

Чеки просимо виписувати на UFU Foundation і висилати на адресу Фундації УВУ в Ню Йорку.

Office Address:
Ukrainian Free University Foundation, Inc.
43 St. Marks Place
New York, N.Y. 10003
Tel.: (212) 353-3029
Fax: (212) 260-5408

Mailing Address:
Ukrainian Free University Foundation, Inc.
P.O. Box 1028 Cooper Union Station
New York, N.Y. 10276-1028

Проф. Петро Ґой — голова
інж. Богдан Качор — фінансовий

Любомира Крупа

ЗВЕРНЕННЯ ДО БАТЬКІВ, УЧИТЕЛІВ, КЕРІВНИКІВ ОСВІТНІХ І КУЛЬТУРНИХ УСТАНОВ ТА МІНІСТЕРСТВ В УКРАЇНІ

Мабуть не буде перебільшенням повторити за Антоничем з його „Молитви" — „шалом наших душ ми молимося за нову людину".

Яка жива аналогія між думкою поета і довголітнім прагненням, очікуванням та молитвами заокеанських українців за нову людину вільної України. Та після десятиліть насильного комуно-російського індоктринування неможливо мати національно свідоме суспільство, а без нього не може сповнитися становлення справді української держави. Це усвідомлюють як свідома верства української інтелігенції, так і українська громадськість поза її межами. Зі сторони перших йдуть намагання переключити напрямні виховання і освіти на нові рейки, а діяспора старається бути моральною і матеріяльною підтримкою в цих нелегких процесах виховання покоління з почуттям відповідальности за долю і правопорядок у державі.

До численних і багатогранних акцій допомоги справам освіти в Україні слід зачислити теж діяльність та деякі проєкти Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради (СКВОР) Світового Конґресу Українців. А це: учительські літні курси,організовані кожного літа секцією СКВОР Інститутом професійного розвитку вчителів, яких досі переведено п'ять; видавання журналу „Відгукніться" для плекання внутрішнього зв'язку та співпраці між українськими освітянами на всіх континентах, з 1991 року включаючи Україну і східню діяспору. І третій проєкт звернення СКВОР у співпраці з УПЛДМ (Українські Працівники Літератури для Дітей і Молоді), який саме є темою цієї статті.

Проєкт Звернення до батьків, учителів, керівників освітніх і культурних установ та міністерств в Україні — це до певної міри експеримент СКВОР. Не було жодної певности, чи і як сприймуться в Україні поради в справах виховання і освіти від діяспори. Все ж таки мотиви звернення були досить переконливими, щоб діяти. Перший заклик у скороченій формі передано в Україну з нагоди II Всесвітнього Форуму Українців у Києві і розповсюджено між учасниками. Друге звернення, дещо поширене, з нагоди шкільного року 1997–1998 розіслано на 100 адрес української преси в Україні. За неповний рік поміж освітянами, освітніми й громадськими колами та батьками шкільної молоді поширено понад 15,000 листівок звернення в такому звучанні:

ЗВЕРНЕННЯ

Звертається до Вас Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада (СКВОР) при Світовому Конґресі Українців і Українські Працівники Літератури для Дітей і Молоді ім. Леоніда Глібова (УПЛДМ).

Спостерігаючи за розвитком подій в нашій історичній батьківщині Україні, ми щиро радіємо за успіхи і перемоги, здобуті молодою державою в перші роки її незалежного існування. У той же час не менш щиро і пристрасно ми бажаємо допомогти дорогій нам Україні подолати якнайшвидше труднощі і зайняти гідне місце у цивілізованому демократичному світі.

Аналізуючи проблеми в житті сучасної України, ми віримо в те, що це явища перехідного періоду. У той же час нас серйозно непокоїть ряд неґативних тенденцій, що проявляються на даний час. Корупція, хабарництво, злочинність, беззаконня (дефакто) — це те, що стає, на жаль, ознакою суспільства і, що найстрашніше, стає середовищем виростання молодого покоління. Отже „тимчасові проблеми" можуть призвести до трагедії на стратегічному державному рівні — втраті майбутнього покоління, втраті гідного майбутнього самої держави. Будучи свідками усіх цих негараздів і виховуючись під їх впливом, це покоління втратить віру в можливість існування громадських чеснот, моралі в умовах демократичного устрою та ринкової економіки. Воно втратить віру в можливість досягнення матеріяльного успіху в житті, не будучи причетним до скорумпованої злочинної „нової еліти" суспільства. Відтак це покоління не зможе створити та удосконалити якісно нове, краще суспільство і достойно жити в ньому.

Основним філософічним моментом старої системи було відкинення і заперечення важности ролі індивіда у творенні правового суспільства. Навпаки, прямо безмежним було акцентування ролі колективу і колективізму, а відповідальність за долю суспільства монополізував верховний колектив: Партія. Натомість для успішної дії правового демократичного устрою необхідно виховувати в широкому загалі почуття особистої відповідальности за долю і правопорядок суспільства.

Просимо сприйняти це звернення не як повчання, чи втручання у Ваші справи. Просто, з досвіду розбудови високо розвинутих держав західнього світу, у чому був і наш доробок, ми реально усвідомили, що підставовим в устрою цивілізованих демократичних держав є те, що відповідальним за долю держави є кожен громадянин зокрема і кожен зокрема реально впливає на розвиток суспільства. Ця відповідальність не обмежується участю у виборах депутатів і президента, а рівнож мусить включати громадський нагляд над унапрямленням політики держави, відповідальности уряду, управління і їх чиновників не перед абстрактним „народом", а перед індивідумом — громадянином. Передумовою того, щоб така активність і відповідальність кожного члена суспільства існувала і діяла, є юридично-правова грамотність не лише членів урядів, управлінь і чиновників, але, що важливо, кожного члена суспільства. Безумовно важливим є також високий стандарт чесности і моралі — однаковий і для міністра і для робітника. Надомагання саме у цих ділянках суспільства сучасної України є головним стримуючим фактором реального швидкого проґресу. Тому наше звернення полягає у висвітленні двох ключевих арґументів.

1. Щоби всі освітяни доклали максимум старань для того, щоб у навчальних закладах усіх рівнів в Україні — від початкових шкіл до інститутів, університетів і академій — у відповідних предметах і в позаакадемічний час був зроблений наголос на важливість ініціятиви і впливу від окремої особистости на життя суспільства та особистої відповідальности індивіда. Відтак дати зрозуміти, що саме ініціятива і особиста відповідальність є суттю демократичної держави. Це ж є і протилежністю фальшивого совєтського „колективізму" з його „колективною відповідальністю", що було знаряддям в руках пануючої комуністичної верхівки в процесі управління населенням великої тоталітарної держави.

2. Щоби в родинах в першу чергу і в позародинному житті запровадили кодекс високої моралі і чесности, що не було б фікцією — на відміну від учорашнього „кодексу будівника комунізму". У вирішенні цього завдання окрім родини і школи великий внесок мусить зробити Церква. Церква може відігравати ключову ролю в прищепленні високої моралі як на рівні окремої особистости, так і в загалі суспільства. Відомо, що яким би досконалим чи недосконалим був державний лад, чи яким би ефективним був механізм забезпечення правопорядку (в тоталітарному режимі) — запобігти усім проявам зла і злочину є неможливим. Остаточним фактором такого запобігання є висока мораль і духовна міць кожного громадянина. Вже введено в школах України предмет християнської моралі та етики (хоч лиш за бажанням). Само по собі це вже є зрушенням, але цього замало. Важливим стає зміст і форма цих занять, врахування сучасного стану в суспільстві, як також інтелектуального рівня сучасного молодого українця. Недопустимим було б зійти у цій справі на формалізм, схоластичність і пуританство. Такий підхід дав би зворотній ефект і закріпив би існування подвійної моралі — чи не головної ознаки совєтського суспільства. Все це вимагатиме багато підготовчої праці. Тому рівно ж потрібні особливий вишкіл і вдосконалення компетентних учителів і професорів, обширний процес фахових конференцій і семінарів з метою розроблення подробиць програм і методик навчання і виховання молоді.

З такими думками звертаємося до Вас з далекої діяспори. Звертаємось з любов'ю до краю нашого походження, з турботою про його майбутні покоління. І любов і турбота спільні нам з Вами. Бо де лиш живуть українці — там живе Україна і бере участь в одному всенародному відродженні. Україна заслуговує на краще майбутнє, і ми маємо сьогодні можливість його творити.

З нагоди шкільного року 1997/1998.

Іроїда Винницька — голова СКВОР
Любомира Крупа — член секретаріяту
Леся Храплива-Щур — голова УПЛДМ СКУ-СКВОР

Яка реакція на Звернення? Більшість газет поставилися іґноруґчо; Що й було до передбачення. А між тими, що прихильно зареаґували, це — „Християнський Вісник" (часопис Коломийсько-Чернівецької Єпархії УГКЦ, лист.'97), „Джерело" — педагогічна газета, Дніпропетровське, „Слобожанські дієзнавчі зошити" — Краснодарський Край, Росія, 1997/1998, „Основа" — педагогічний часопис — Львів.

Доходять інформації, що це звернення було друковане ще в інших газетах і журналах — в Херсоні, Харкові, Коломиї, Львові, Дніпропетровському, одначе тих газет ми не одержали. Рівнож „Радіо Україна" використало наш заклик в своїх програмах. Численні позитивні й заохочуючі відгуки з проханнями надсилати більшу кількість листівок звернення весь час надходять від освітніх установ, директорів шкіл, вчителів та товариств „Просвіти", які виконують важливу ролю в їхньому поширюванні по областях, містах та селах України. Надійшло прохання з України надіслати більшу кількість закликів для використання їх як виборчий матеріял в східніх та південних областях. Та погляди на акцію звернень найкраще відзеркалюють листа з України, частину яких подаємо:

—о. Євтимій Волинський, професор Богословської академії у Львові: „Ваше звернення дуже основно продумане та опрацьоване. Щиро дякую, що довели його мені до відома. Пригодиться, як матеріял для проповідей та місій".

— Ігор Ґурґула, Львів, редактор педагогічного часопису „Основа": „Ваше звернення дуже на часі і торкує якнайактуальніші проблеми".

— Людмила Назаренко, директор 2-ої школи в Цюрупинську, Херсонської обл.: „Щиро приєднуємось до Ваших прагнень відродити духовість української нації задля того, щоб майбутні покоління українців зростали, насамперед, добрими християнами, ввічливо ставилися до духових традицій пращурів".

— Зоя Кас'яненко, вчителька 59-ої школи в Харкові, голова „Просвіти" і голова Товариства ім. Ващенка в Харкові: „Дві тисячі звернень розповсюдила. Частину в Києві під час Форуму, а решту в Харкові серед вчителів та батьків. Всі читають з хвилюванням, що про них хтось з-за морів думає".

— С. Бережний, директор першої української педагогічної гімназії в Миколаєві, Херсонської обл.: „З великим хвилюванням прочитали у газеті „Вісті з України" звернення СКВОРади і Українських Працівників Літератури для дітей і молоді до батьків, керівників освітніх і культурних установ і міністерств в Україні. Вчителі нашого навчального закладу розуміють глибину і складність проблеми, яку ви підняли у зверненні. Ми поділяємо ваші погляди і підтримуємо прагнення зберегти майбутнє України".

— Оксана Депонен, пластова виховниця в Коломиї: „Ваші звернення корисні й потрібні. Хоча, ніби, в них говориться про речі всім відомі, але в цих листівках є гарна для наших людей думка, що кожен впливає на розвиток суспільства, що кожен індивід — це не просто гвинтик, а особистість, і від кожного залежить майбутнє України. Я розповсюджую ці звернення передовсім серед вчителів, директорів шкіл, викладачів університетів.

.... Ця тема болюча для всіх чесних людей. І їх є більшість. Заходила до двох редакцій коломийських газет. В одній, — районній, прийняли радо до друкування. А міський редактор відмовився навідріз. Сьогодні трудно відрізнити, хто є хто".

— Любомир Полюга, голова „Просвіти" в Цюрупинську Херсонської обл.:„Вітаю весь керівний склад СКВОРади із такою почесною і відповідальною задачею, яку взяли на себе, як виховання молодого здорового покоління в Україні. Розуміємо Вашу тривогу за підростаюче покоління. Справді, на виховання нашої молоді повинна негайно звернути увагу держава і Церква. На превеликий жаль, так не є. Ваші звернення ми роздали вчителям і батькам в районах нашої области і в Херсоні. Зацікавлення в них велике. Просимо написати нам, яка Ваша дальша програма і чим зможете нам допомогти".

— Іванна Пішко, керівник методичного кабінету при повітовому управлінні у Заліщиках, Тернопільської области:

„Ваше 'Звернення до батьків'..." ми обговорили на нарадах директорів, вчителів на батьківських зборах. Високий патріотизм, гордість і впевненість звучать в кожному слові Вашого 'Звернення'".

Ці листи-відгуки на Звернення — щирість і одвертість описів їхніх труднощів та прохання „дальших порад" переконують нас, наскільки важливою виявилась наша турбота їхніми турботами. Не повчальний тон та критика, але співчутливість до їхніх проблем відкрила дорогу до спілкування; а співзвучність поглядів в суттєвих питаннях напряму виховання та освіти, базованої на національно-християнських традиціях, пробудила „зустріч сердець". Тож з тихою радістю можна сказати — проєкт спрацював, започаткувавши важливу дію на продовження.

Збори УВКРади в Києві

В днях 21-22-23-го травня ц.р. відбулися чергові збори Української Всесвітньої Координаційної Ради в будинку Центральної Ради в Києві. Присутні: 11 членів з України, 8 зі Західньої і 9 зі Східньої діяспор. У зборах взяла участь О. Соколик, голова СФУЖО і заступниця голови УВКР.

Голова СФУЖО, як заступниця голови акції „Передаймо нащадкам наш скарб — рідну мову" віцепрем'єра Валерія Смолія, звітувала за працю діяспори з цьогорічним всеукраїнським гаслом, започатим СФУЖО в жовтні 1996 року. Одночасно мала нагоду передати грамоту — 3-тю нагороду Катерині Квітчастій з Охтирки, яка здобула її в тому ж 26-му літературному конкурсі СФУЖО в категорії „поезія".

За працю і пляни в Україні звітував Олександер Трибушний — заступник голови Державного комітету у справах національностей та міґрації, директор департаменту із здійснення мовної політики. Блискуче слово про проблеми української мови в Україні виголосив проф. Петро Кононенко. Голова УВКРади Іван Драч передав признання для СФУЖО за сфужівську мовну акцію, яка після офіційного проголошення її Президентом Леонідом Кучмою, стала всеукраїнською. О. Соколик вручила І. Драчеві травневу афішу СКУ „Передаймо нащадкам наш скарб...", яка оріґінально була афішою СФУЖО в 1997 році.

СФУЖО

ПОДІЇ

ДОПОВІДЬ С. БІЛОКОНЯ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці влаштовує доповідь д-ра Сергія Білоконя, наукового співробітника Інституту історії України НАН України, на тему „Невідомі сторінки історії України за документами політбюра". Доповідь відбудеться у суботу, 13-го червня, в НТШ, 63 Четверта аве. в Ню Йорку, початок о год. 5-ій вечора.

50-ЛІТТЯ ЗАСНУВАННЯ ТОВАРИСТВА „САМОПОМІЧ"

Ню Йорк. — Головна управа Об'єднання Українців ЗСА „Самопоміч" повідомляє, що цього року припадає 50-ліття заснування Товариства „Самопоміч". Загальні збори відбудуться у суботу, 10-го жовтня ц. р., в УНДомі, 140-142 Друга аве. в Ню Йорку, початок о год. 10-ій ранку. Плянується бенкет та видання пропам'ятної книги. Проситься пересилати історію свого Відділу та світлину Управи, а також помістити до книги оголошення. Листи або матеріяли слід висилати до: 50 Year Jubilee Committee, c/o Stefania Kosovych, 125 E. 4th Street, Apt. 12, New York, NY 10003. Інформації можна одержати, телефонуючи до Михайла Савицького на число (212) 473-7310, екст. 123. Детальніші інформації поміщені у „Свободі", ч. 91 з 14-го травня ц.р.

ВІДЗНАЧЕННЯ 200-ЛІТТЯ „ЕНЕЇДИ"

Ню Йорк. — УВАН у ЗСА влаштовує урочисту конференцію, присвячену 200-літтю „Енеїди" І. Котляревського. Доповідатимуть професор-емерит університету Юта в Солт Лейк Ситі д-р Богдан Чопик та науковий співробітник Інституту літератури ім. Шевченка НАН України д-р Тамара Гундорова. Конференція відбудеться у неділю, 14-го червня, в УВАН, 206 захід 100-та вул. в Ню Йорку, початок о год. 2-ій після полудня.

Святкування 50-ліття СФУЖО і ОУЖ у Великій Британії

16-го травня ц.р. відбулися великі святкування 50-ліття Організації Українських Жінок у Великобританії і Світової Федерації Українських Жіночих Організацій в місті Брадфорд в Англії з участю голови СФУЖО Оксани Соколик.

По полудні відбувся концерт, в якому взяли участь ансамблі осередків ОУЖ і Союзу Українців Британії (СУБ). Головну доповідь виголосила Леся Дяківська, голова ОУЖ. В ній скондензовано підкреслила діяльність ОУЖ за 50 років, як і 50-літню співпрацю зі СФУЖО. Привіти склали крім інших голова СФУЖО О. Соколик, голова СУБ д-р Любомир Мазур, амбасадор України проф. Володимир Василенко, генеральний секретар Світового Конґресу Українців інж. Ярослав Соколик, голова Ліґи Українок Канади Мирослава Стельмах, голова Товариства Українських Жінок ім. О. Теліги — Англія — Віра Смерека, голова Союзу Українок Польщі Катерина Сіроцька і багато місцевих голів різних українських установ. З Канади приїхали на святкування Леся Шуст і Галя Бонк-Галамай — членки ЛУК.

На концерті голова СФУЖО О. Соколик передала Лесі Дяківській з нагоди Золотого Ювілею ОУЖ Грамоту признання і подяки за велику невтомну 50-річну працю Організації Українських Жінок у Великобританії, організації, яка була одною з десяти засновників СФУЖО.

Ввечері, на закінчення святкування, відбувся в готелі „Дубровнік" святковий бенкет, на якому головним промовцем була голова СФУЖО О. Соколик.

З нагоди поїздки до Англії, Управи СУБ і ОУЖ влаштували О. і Я. Соколикам зустрічі з громадами в Лестер, Болтон, Единборо, Брадфорд і Лондон. Також — візиту амбасадорові проф. В. Василенкові в Лондоні.

Н. Н.

Всеукраїнський Жіночий Конґрес у Києві

21-23-го травня ц.р. в Києві в будинку відпочинку „Пуща озерна" відбувся Всеукраїнський Конґрес „Жінка на порозі XXI століття". Конґрес влаштувало Міністерство сім'ї та молоді. Запрошені були складові організації СФУЖО; участь як делеґатки взяли: голова СФУЖО — Оксана Соколик, заступниця голови СФУЖО — Наталя Даниленко, голова Організації Українських Жінок у Великобританії Леся Дяківська, голова Ліґи Українок Канади Мирослава Стельмах, голова Українського Жіночого Товариства у Швайцарії Зоя Нижанківська, член управи Союзу Українок Америки Софія Геврик, член Управи Об'єднання Українських Жінок у Німеччині Ірина Сп'єх та історик Марта Хом'як-Богачевська. Зі словом-привітом виступила голова СФУЖО О. Соколик.

На Конґресі з доповідями виступили Президент України Леонід Кучма, прем'єр-міністер Валерій Пустовойтенко та міністер Валетнина Довженко.

Конґрес працював сесіями, виніс ряд резолюцій, які передала предсідниця Конґресу, міністер сім'ї і молоді Валентина Довженко, урядовці України. На Конґресі голова СФУЖО святочно передала присутній Олександрі Попелюк з Чернівців грамоту — 2-гу нагороду, яку вона здобула в 26-му літературному Конкурсі СФУЖО ім. Марусі Бек саме на тему „Передаймо нащадкам наш скарб — рідну мову" в катеґорії „есей".

22-го травня, в день річниці повернення тіла Великого Кобзаря в Україну, групи делеґаток з міністром Валентиною Довженко зложили квіти коло пам'ятника Шевченка.

СФУЖО

